

სნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

62

186/19970

დამატების № 120.

სუთუბათი, 22 მაისი 1903 წ.

გაზეთის № 2158.

მწვექსი.—ნახშირით დასატუღი გოთაშვილისკან.

ს ი მ ღ ი რ ა

მეძღვრება და ვიშღერი:
გულზე მჭირს სხვი იარა,—
წარსულზე ფიქრი მწუნებს,
აწმუთში არა ურია-რა
და მომავლის ფიქრებიც
არაფინ გამოვიანა!

ნისღებში განუკუღაია,
ოდნავა ბეჭტეს ვარსვლაია,

ველარ ვაშორებ თვალგებს,
ერთივლ იმისი მზისაფი.
დაფინებულის მის ცქერით
შევიქენ დასაძრასაფი.

გულში-ვი წულული იზრდებთ,
სულს მიხუთავს, მღონებს,
სიკვდილი არა მწადან,
თუმც ტანყავა სიკვდილს მაკონებს
და ჩემი უფინა ასეთი
საწუალს ამირანს მაკონებს.

სმაღიც გვერდს უქე, გოშიაც
ერთგულად ჭლრდნის რეინას;
არც სმაღი მოდის გმირთან,
მწრ თითონ სწულება ამას.
კარდნილი ვაჭვიც მთელია,
ჭხელავს მეორე დილას;
სწავეს ტანყავა-გაუბის გვეხლა
პარონის და იმის ბინას:
მომავლის სხვი აჭრეკებს
გმირის ოხერას და გმირვას.

გაზა-გაშველა.

ღმრთა. — სურათი კერძაჲგისა.

ბ ე ჭ ე ლ ი

ფან-რიტერის.

ჩემი წარსული, რაც კი ჩემი თავი მახსოვს, საინტერესოს არაღერს არ წარმოადგენს. ვარ ხავერდის ყუთში სხვა ბეჭედებთან ერთად, ოქრო-მკვდლის ფანჯარაში. ხან-და-ხან ამიღებენ, გამწინჯავენ, ძველს ალაგსვენ და მდებენ, და ისევ დადგება დაურღვეველი ღუმელი.

მაგრამ ერთხელ ჩემი მღვთაობა მთლად შეიცვალა. ყუთიდან ამოვიღეს, პატარა ხელზედ გამიკეთეს და იმ წუთას, როცა ჩვეულებრივ ველოდებოდი, რომ საცაა ჩემ ალაგზე და მდებენ მეთქი, მომესმა ნახი ხმა:

— აჰ, რა მშვენიერებაა! ვრა, ჩემო სერგეი?

მეორემ, უფრო ბოხმა ხმამ მიუგო:

— ჰო, მშვენიერი ბეჭედი! მოგწონს? მაშ, ეხლავე ვიყიდი, მხოლოდ გახსოვდეს, ლელია, ერთის პირობით: არასოდეს არ მოიშორა ხელიდან!

და ნელა, თითქმის ჩურჩულით დაუმატა:

— სასოვრად ჩვენის სიყვარულისა, ჩვენის ბედნიერებისა...

ხელი, რომელზედაც მე ვიყავ გაკეთებული, ოდნავ შეჭკრა და მაგრა, მაგრა მიეკრა მეორეს, უფრო მოუხეშვე ხელს.

ამ რიგად დავაწიე თავი ოქრომკვდლის ღუმელიდან.

დადგა ბედნიერი დღეები, რომელსაც ჩემი საუკეთესო მეგობრებანი ეკუთვნის. რა მშვენიერად და კმაყოფილად ვგრძნობდი თავს პატარა ხელის ალის ფერ ფრჩხილიან თითზედ. ხშირად ვეაღერებოდი მე და ის სერგეის ხუტუქ თმებს. ხშირად ვიწყობოდი იმის დიდ ხელში და ნახიდ ვეცეოდი ერთმანეთს. ღმრთაო, მეც რამდენი მზურავლე კოცნი-

მელირსებოდა ხოლმე და რა ხშირად მესმოდა იმ დროს ნახი სიტყვები და ფიცი საუკუნო სიყვარულისა!

ამ სანეტარო ბედნიერებამ მთელი წელიწადი გასტანა, მაგრამ შემდეგ მოულოდნელად საქმე შეიცვალა... პარტო სერგეის თმებს არ ეხებოდი, ვგრძნობდი, რომ ნახი ხელი ყმაწულის აკანასკ არწყვდა, ვგრძნობდი, რომ ნახი ხმა ნინას დამღეროდა. მაგრამ, ჩუ!.. ხელი უტებდა შეჭკრათა... ხშირად ეხებოდა მზურავლე შუბლს და ლოყებს... ნეტა რასა ჰნიშნავს ესა? ცრემლებით დამაბლი ხელსახოცი რად ეტორა ხელში? ესე ხშირად რად ისახავდა პირჯვარს? ბოლო დროს მესმოდა სიტყვები მზურავლე ლოყვისა, ხან გულსაკლავი ქვითინი და ამასთან დამამწვიდებელი ხმა ვაჟისა:

— ღმრთი მოწყალო, ლელია, ერთად ვილოცოთ, იმედი გეკონდეს, ექიმი დამპირდა...

პასუხად — ოხება, ხელახლად ლოცვა, მწარე ღლინი და ცრემლები, დაუსრულებელი ცრემლები.

აკვანი დეკარეილა, შესწყდა დამამწვიდებელი ნახი ხმა. ოთახში სიჩუმე იყო, ბნელოდა, ისევ წაპლების სუნნი დადგა. მესმოდა მძიმე კენესა და ნაწყვეტ-ნაწყვეტი ხველა. საბრალო პატარა ხელი საბანზე იღო და მეც თავისუფლად ვმოძრაობდი გამობრა თითზე.

ერთხელ მომესმა ნაცნობი ხმა, მაგრამ რა რიგად გამოცვლილიყო, რანაირი ჩუმი იყო და როგორის ძალდატანებით ლაპარაკობდა!

ჩემზედ ლაპარაკობდნენ.

— სერგეი, ვახსოვს ეს ბეჭედი? შენი სურვილი ავასრულე. მე... თითიდან არ მომიშორებია და... სიცილილადის არ მოვიშორებ. ეხლა შენც ამისრულე უკანასკნელი თხოვნა: როცა მე... მოვკვდები... ეს ბეჭედი ყოველითს... ყოველთვის ატარე!

მომესმა ქვითინი.

— შე კი... ჩქარა მოვევლები... ვიცი, ვგრძნობ... ის ენა-ზე, ჩემი ანგელოზი... შეძახდა.

მზურვალე ცრემლი ზედ დაშეცა.

— ლელია, ნუ პღელავ ღვთის გულისათვის! ნერვების ბრალია, ჯერ სუსტადა ხარ, მაგრამ ექიმი დამპირდა...

— ექიმი მაშინაც გპირდებოდა! სერგეი, დაიფიცე ჩვენი ანგელოზის სული... დაიფიცე, რომ ამ ბტქედ არ მოიშორებ!

— ფიცაც! მაგრამ შენ ტყუილად...

— მაკოცე უკანასკნელად! კიდევ, როგორც წინად, აი, გგრეს... შვიდობით, არ დამიფიცო და „იმისი“ საფლავიც არ დაიფიცო...

იმის შემდეგ იმისი ხმა აღარ გამოგონია. მახსოვს, ხელი როგორ ცივდებოდა, ბოლოს როგორ მოიკუმშა, შეერთა, გაიკიბა და სამარისებურბა სიცვიემ შემიპყრო. მახსოვს, სერგეის ტუჩები როგორ ეხებოდნენ გაცივებულ ხელს, ჰკოცნიდნენ, როგორ მასველებდნენ იმისი ცრემლები. მახსოვს, ბოლოს როგორ მომპოშორა ცივს და უძრავ ხელს, ძლივს გამოიყვია თავის ნეტებედ და თანაც მაკოცა.

ლელის სიკვდილის პირველ ხანებში ჩვენ ყოველ დღე შვიდიოდი სასაფლაოზედ, სადაც ღვდა და შვილი ერთად იყვნენ დასაფლავებულნი. დიდ ხანს იჯდა ხოლმე სერგეი და ცრემლიანის თვალებით სადღაც სივრცეში იყურებოდა. ხშირად, ძალიან ხშირად სხვა-და სხვა სურნელოვან ყვავილებით ამკობდა საფლავებს და შემდეგ...

შემდეგ სასაფლაოზედ სიარული იშვიათად დაიწყო და ბოლოს სულ მივლად შესწყვიტა. მაგრამ, სამაგიეროდ, გამჩნევიდა, რომ იმის ხელში ხშირად ჩნდებოდა სათამაშო ქალაღღები და ქიქით ღვინო; ყვავილებიც ჰხედებოდა ხოლმე ხელში, მაგრამ—ოჰ!—ძვირფის საფლავისათვის კი არა...

ქალის ხელს!.. სერგეი ეღერებოდა, ჩასჩურჩულვებს იმავე სიტყვებს სიყვარულისას, იმავე ფიცსა და აღთქმას, რომელსაც სულ მცირე ხნის წინად ჩასჩურჩულვებდა პატარა, საცოდავ ლელისა!

გბრაზდებოდი, ყოველივეს მაშფოთებდა! მეზოზღებოდა ცივ და უცნობ ხელის შეხება, სერგეი კი იმ ხელს კოცნით აჯილღოვებდა!

ოჰ, როგორ მძაგდა ეს ხელი, რანაირ მოუხეზავდა მიპანდა ლელის ნახს და პატარა ხელთან შედარებით; რომელმაც იცოდა მხოლოდ სიყვარული და აღერისი! ეს ახალი ხელი კარგზე უფითებდა, სერგეი კი იმის ფეხთა წინაშე მოტეხვებს ითხოვდა: ეს ხელი სცემდა კიდევ, სერგეი კი ჰკოცნიდა; ხელი ავლევდა ზუტუტ თამის, რომელსაც ლელის ხელი ეღერებოდა, სერგეი კი იცინოდა ამაზედ.

ოჰ, რომ შემძლებოდა შური მეძია!

ამაზე უარესებიც მახსოვს. მახსოვს, საზიზღარმა ხელმა როგორ გადმოჰყარა ლელის ნივთები და რა რიგად სრესდა ფეხით იმის სურათს, სერგეი კი ჯერ ოდნავ წინა-აღუღდა და შემდეგ... დასთმო. არ ვიცი, იგრძნო რამ თუ არა იმ დროს, მაგრამ იმისი ხელი კი აკანკალდა და მომეჩვენა, რომ ეს ხელი აცრემლებულ თვალებთან მიიტანა.

მაგრამ მაინც დასთმო. თუ წმინდად რასმე იცავდა სერგეი—ეს მე უნდა სიმაართლე ესთქვა, ხელიდან არ მოუშორებოდა და როცა პირველად დაიწყო ჩემზედ ლაპარაკი და გავიგო დაფინებით ბრძანება, რომ არ ეტარებინა „ეს უშვავსი ბეჭედი“, იმის პასუხში ისეთი კილო გამოჰყაროდა, რომ ქალიც კი გაჩუმდა და დიდ ხანს ამაზედ ლაპარაკი აღარ აღუძრავს.

მაგრამ ჩემი ბოლოც მოახლოვდა

ეს ამბავი მოხდა გაზაფხულზედ, თითქო ახლა იყო, ისე მახსოვს,—ლელის სიკვდილის ერთ წლის შემდეგ. სერგეი მეტად

63

— სერგეი, აი, შენ მეფიცები, რომ გიყვარვარ, რომ შენ „ის“ არასოდეს ისე არ გყვარებია, როგორც მე, რომ „ის“ სიყვარული კი არა, გატაცება იყო... მართალია?

— მართალია, ჩემო ძვირფასო, გეფიცები!

— მე შენი ფიცი არ მინდა, მინდა, რომ დამარწმუნო, ფიცი კი—სიტყვებია. დამიმტკიცე, რომ ძალიან გიყვარვარ, უფრო მეტად ვიდრე „ის“! დამიმტკიცე, რომ „ის“ დაივიწყე, სრულებით დაივიწყე!

— ჰო, მაგრამ რითი? მერწმუნე, მხოლოდ შენ...

და დაჰკოცნა ერთხელ, ორჯერ... და კვლავ ეალერსებოდა.

— სერგეი, ნუ მტანჯავ! მხოლოდ მაშინ დავიჯერებ, რომ „ის“ მკვდარიც არ გიყვარს, როცა მომცემ მაგ ბეჭედს, რომელსაც არასოდეს არ იშორებ და უფრთხილდები, როგორც წმინდა ნაშთსა.

— ეგ ხომ ბეჭეობაა, ჯიუტობა! განა, შეიძლება მკვდრებზედ იქვიანობა? გონს მოდი! სხვა არა იყოს რა, სისულელე!

ამის შემდეგ ასტყდა ალიაქოთი, ყვირილი, ტირილი, ლანძღვა. სერგეი აღელვებული დადიოდა ოთახში და თმებს

იგლეჯდა. დიდ ხანს ებრძოდა თავს თავს, ებეჭებოდა, არ უნდოდა, რომ ბეჭედი მიეცა, მაგრამ ბოლოს მიანც დასთმო.

მე გადაველ საზიზღარ ქალის საზიზღარ ხელში, ქალი უცბად წამოხტა, მიიჩინა ფანჯარასთან და გაალო. სერგეიმ დაიყვირა და მიჰვარდა, მაგრამ მე უკვე ქუჩისაკენ მივფრინავდი.

ეტლმა ზედ გადამიარა და ტალახში ჩამვლა. არ მასოვს, რამდენს ხანს ვეგდე ქუჩაში ტალახ ქვეშ, ვინ ამილო, როგორ გაეჩნდი სახელოსნოში, მაგრამ ეხლა, დაგრებილი, ტალახიანი ვგდივარ ყუთში ჩემსავით დამახინჯებულლებთან ერთად.

დღეს დილით გავიგე, ოსტატი თუბნებოვა ქარგალს, რომ ხეალ უნდა გადაეიდნოთო. ეს კისიკვილისა ჰნიშნავს. მაგრამ სულ ერთი არ არის ჩემთვის, როცა ლელია უკვე მკვდარია, დაიწყებული და იმისი სახსოვარიც შელახულია?

ს. ო.

ბ/ს/ბ/

უცხოეთის ფურცელ-გაზეთებიდან.